

Målgruppe: 7-9 kl.

Familien Jacobsen - en arbejderfamilie i medgang og modgang

Fagområder: dansk, historie og samfundsfag

Kort beskrivelse: Undervisningsforløbet *Familien Jacobsen – en arbejderfamilie i medgang og modgang* tager afsæt i den autentiske arbejderlejlighed, der har tilhørt familien Jacobsen. Forløbets omdrejningspunkt er på arbejderfamiliers levende vilkår omkring 2. verdenskrig med særlig vægt på fem af familiens medlemmer. Forløbet giver historiske eksempler på aktivt medborgerskab og sætter fokus på et begreb som engagement med inddragelse af elevernes holdning til deres egen samtid.

Familien Jacobsen på deres fiskebåd i 1930'erne. Foto: Museum Vestsjælland

Praktiske oplysninger

Forløbet varer halvanden time, og inden eller efter undervisningsforløbet kan klassen besøge Østre Kirkegård, hvor man kan se gravene for to engelske piloter fra 2. verdenskrig, som styrtede ned med deres fly uden for Holbæk i 1945. De resterende besætningsmedlemmer flygtede fra flyet. Tre af dem nåede til Sverige med hjælp fra modstandsbevægelsen i Holbæk, og to piloter blev taget til fange af nazisterne og sendt til Tyskland, hvor de blev fængslet. På kirkegården findes også gravene for 57 tyske soldater og tyske flygtninge, der kom til Holbæk-egnen efter krigen.

Formål

Undervisningsforløbet har til formål at understøtte elevernes forståelse af begreber som aktivt medborgerskab og samfundsengagement i en historisk såvel som nutidig kontekst. I arbejdet med temaer som politisk og social engagement samt kønsroller og arbejdsliv bliver der skabt et afsæt for elevernes egen refleksion og holdninger til, hvad de anser for centralt i deres liv og samtid. Således arbejdes der med at styrke elevernes evne til at formulere sig og argumentere for deres holdninger.

Forløbet har ligeledes til hensigt at give eleverne viden om, hvilke konsekvenser 1930'ernes økonomiske krise, stormagtspolitik og 2. verdenskrig havde for en arbejderfamilies hverdagsliv.

Pædagogisk greb

Undervisningsforløbet har et dialogisk afsæt, hvor der veksles imellem gruppearbejde og en række øvelser inspireret af Cooperative Learning.

Eleverne får en sansbaseret introduktion til arbejderlejligheden, hvor dialogen med eleverne er det centrale element i indførelsen til familien og hverdagslivet, som den kunne se ud for arbejderklassen i tiden inden og efter 2. verdenskrig.

Centralt i forløbet er elevernes refleksion over og evne til at formulere sig i forhold til emnet, hvor særligt det dialogiske afsæt samt gruppeøvelser skal understøtte denne proces.

Fælles Mål

Familien Jacobsen – en arbejderfamilie i medgang og modgang understøtter flere videns- og færdighedsmål under følgende overordnede kompetencemål for udskoling.

Dansk:

Kommunikation:

Eleven kan deltage reflekteret i kommunikation i komplekse formelle og sociale situationer

Fremstilling:

Eleven kan udtrykke sig forståeligt, klart og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation

Historie:

Kronologi og sammenhæng:

Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger

Historiebrug:

Eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid

Samfundsfag

Sociale og kulturelle forhold:

Eleven kan tage stilling til og handle i forhold til sociale og kulturelle sammenhænge og problemstillinger

Beskrivelse af undervisningsforløbet

Undervisningsforløbet indledes med en introduktion til familien Jacobsen og deres lejlighed i Klosterstræde 8. Eleverne kommer herefter rundt i familiens lejlighed, hvor der med afsæt i genstande og anekdotiske fortællinger om familien er en dialog med eleverne om arbejderklassens arbejds- og levevilkår omkring 2. verdenskrig. Introduktionen efterfølges af gruppearbejde, hvor hver gruppe skal arbejde med en af familiens medlemmer og deres livsforløb. Afslutningsvis skal eleverne igennem faciliterede øvelser præsentere persongalleriet for hinanden. Her perspektiveres til elevernes egen samtid, hvor de skal formulere og argumentere for deres holdninger til de samme temaer, nu i en nutidig kontekst.

Børnene i Familien Jacobsen 1980. Foto: Museum Vestsjælland

Videre arbejde med emnet ”før” og ”efter” besøget

De følgende afsnit rummer en række forslag til, hvordan man på egen hånd kan arbejde med emnet som forberedelse til museumsbesøget eller som efterbearbejdning af besøget. Undervisningsforløbet kan bruges i forbindelse med et temaforløb, der omhandler 2.verdenskrig eller arbejderklassens livs—og arbejdsforhold i kølvandet på den tidlige industrialisering og arbejderbevægelsens kamp for stemmeret og bedre arbejds- og levevilkår.

1) Mind Map: Hvad tænker du!

Som forberedelse til besøget kan eleverne lave et mind map over et eller flere relevante begreber som eksempelvis demokrati, 2.verdenskrig, modstand, engagement, aktivisme etc. Vælg selv det begreb du synes er relevant i forhold til den tematik, som I arbejder med, og som besøget indgår i. Øvelsen gentages efter besøget eller som afslutning på arbejdet med emnet.

2) Et hjem og en familie: Læs og lær!

Læs hæftet *Et hjem en familie - arbejdskultur omkring 1940*. Hæftet giver en grundlæggende introduktion til Familien Jacobsen og hverdagslivet omkring 1940.

Gruppearbejde:

Quiz og byt!

- Formulér spørgsmål til et eller flere afsnit I har læst i hæftet og klip dem efterfølgende ud. Sørg for at alle i gruppen har et spørgsmål med svar. Fordel efterfølgende spørgsmålene mellem jer.
- Gå rundt blandt dine klassekammerater og vælg én, du ikke har været i gruppe med.
- Læs spørgsmålet op. Svarer din klassekammerat forkert, læser du svaret op. Øvelsen gentages, hvor din klassekammerat læser sit spørgsmål op, og du skal svare. I bytter spørgsmål og går videre til en ny i klassen.
- Øvelsen gentages et par gange.

Dyk ned i emnet: research og præsentation!

- Vælg et tema I har læst om i hæftet. Det kan eks. være arbejdsliv, kvindelig eller fritidsliv.
- Formulér på baggrund af jeres valgte tema et spørgsmål som I ønsker at få yderligere besvaret.

***Eks 1:** Hvordan er der forskel på fritidsliv på Familien Jacobsens tid og nu? Hvordan vil fritidslivet se ud i fremtiden?*

***Eks 2:** Hvordan har boligforholdene ændret sig fra 2. verdenskrig og frem til nu? Hvordan vil boligforholdene se ud i fremtiden?*

- Research om emnet på internettet, skolebiblioteket eller ved at interviewe forældre, bedsteforældre og naboer.
- Vælg en fremlæggelsesform. Vil I skrive en artikel, lave en mundtlig præsentation, modeller eller en lille film. Vær bevidste om hvilket virkemiddel I gerne vil bruge i jeres formidling af jeres spørgsmål og emne.

3) Hvad, synes du, er vigtigt? Skriv et essay!

Medlemmerne af Familien Jacobsen havde alle forskellige livsforløb. Nogle af Alfreds og Johannes' børn var politisk aktive, nogle gjorde karrierer, andre havde alvorlige handikaps, der havde stor indflydelse på deres valg og muligheder i livet.

- Vælg en person eller en begivenhed der har gjort stort indtryk på dig, været til stor inspiration, eller haft en stor betydning for dit liv. Du kan vælge mellem en dansk eller udenlandsk nulevende eller afdød politiker. Det kan også være andre politiske frontløbere og begivenheder som eksempelvis Danmarks deltagelse i krige før og nu.
- Skriv et essay om personen eller begivenheden. Der skal indgå følgende elementer:
 - Beskriv *hvad* personen har gjort
 - Beskriv *hvilken* begivenhed det drejer sig om
 - Reflektér over og argumentér for *hvorfor* du mener, at personen eller begivenheden har gjort indtryk/haft en indvirkning på dit liv eller samfundet i dag?

Du kan afslutte dit essay med en perspektivering til lignende personer og situationer, du har hørt eller læst om.

4) Hvad vil du stemme? Argumentér for dine holdninger!

Gruppearbejde:

- Foretag research om partierne i folketinget. Det kan være, at din lærer har gennemgået partierne fælles på klassen.
- Udvælg sammen et parti, som I vil lave yderligere research om. I kan finde information om partierne på deres hjemmeside eller på ungdomspartiernes hjemmeside.
- Forbered et oplæg, hvor I skal argumentere for, hvorfor man skal stemme på netop dette parti.
- Debat på klassen: Lad hver gruppe præsentere "deres" parti.
- Hemmelig afstemning: Der stemmes på det parti, som man synes, ens holdninger ligger tættest op ad.
- Drøftelse i fællesskab:
 - Hvorfor I stemte, som I gjorde?
 - Hvilken gruppe argumenterede bedst for sine holdninger?

Øvelsen kan også foretages med, at I undersøger holdninger til samme sag i forskellige partier eks. nedsættelse af valgretsaldern, nedsættelse af alderen for kørekort, Danmarks deltagelse i krig.

Aktiviteten afsluttes med en paneldebat.

Litteratur

Cooperative Learning, Spencer Kagan, Alinea, 2007

Dialogbaseret undervisning – kunstmuseet som læringsrum, Olga Dysthe, Nana Bernhardt, Line Esbjørn, 2012

Et hjem en familie - arbejderkultur omkring 1940. Mød Johanne og Alfred og deres 11 børn (undervisningsmateriale)

Klosterstræde nr. 8 4300 Holbæk – etnologi og familiehistorie i en museologisk kontekst i Nordnytt 104/2008, Gudrun Lund og Lene Floris

www.arbejdermuseet.dk

www.danmarkshistorie.dk

www.natmus.dk